

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
СумДПУ імені А. С. Макаренка

проф. **Юрій ЛЯННОЙ**

«27» квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

**ТВОРЧОГО КОНКУРСУ ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА
СПЕЦІАЛІСТІЮ 026 СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО
НА ОСНОВІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, ОСВІТНЬО-
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА, ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНОГО СТУПЕНЯ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА,
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА**

Розглянута на засіданні

Приймальної комісії

«27» квітня 2024 р.

Протокол № 10

Програма творчого конкурсу для вступу на навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво на основі повної загальної середньої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра.

Програма ухвалена на засіданні кафедри сценічного мистецтва, естради та методики режисерування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

від 26 березня 2024 р. протокол № 8

Завідувач кафедри сценічного мистецтва, естради та методики режисерування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

 Олексій КОРЯКІН

Голова комісії

 Олексій КОРЯКІН

ПРОГРАМА

творчого конкурсу

для вступу на навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво на основі повної загальної середньої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчання за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти можуть здобувати особи, які мають повну загальну середню освіту, а також особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра, освітній ступінь молодшого бакалавра.

Творчий конкурс має на меті визначення рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнта як майбутнього бакалавра сценічно мистецтва, його готовності до опанування фаху, спроможності виконувати креативні завдання, фахової зацікавленості та розкриття творчих здібностей та корелює з вимогами освітньо-професійної програми «Сценічне мистецтво».

Програма творчого конкурсу має комплексний характер містить у собі на дві складові: 1) акторсько-виконавську; 2) музично-пластичну.

На творчому конкурсі абітурієнт має:

- 1) продемонструвати виконання літературних творів;
- 2) продемонструвати виконання хореографічних та вокальних творів.

Твори виконуються під супровід фонограми «мінус-1» (без основної партії). За необхідністю абітурієнту надається можливість виконання музичних творів з концертмейстером. Заявка та нотний матеріал подаються абітурієнтом у приймальню комісію закладу вищої освіти до початку вступних випробувань.

Творчий конкурс для вступу на навчання за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво першого (бакалаврського) рівня вищої освіти оцінюється за **200-бальною** шкалою. Остаточна оцінка є сумою балів, отриманих абітурієнтом за результатами перевірки його акторсько-виконавської (0 – 120 балів) та музично-пластичної компетентності (0 – 80 балів).

Результат абітурієнта до 100 балів – «не склав», 100 балів і вище – «склав».

Вступне випробування складається усно і проводиться протягом одного дня, визначеного Приймальною комісією та одним складом комісії. Перед випробуванням абітурієнт має продемонструвати документ, що посвідчує особу.

ВИМОГИ ДО АКТОРСЬКО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Перша складова творчого конкурсу має на меті визначення рівня акторської компетентності вступника. Абітурієнт повинен виконати напам'ять три твори.

Перший твір – художнє читання вірша (до 3 хв.) – громадянська, інтимна чи пейзажна лірика. Орієнтовна складність – Іван Франко «Каменярі»; Тарас Шевченко «Лілея», Леся Українка «Стояла я і слухала весну».

Другий твір – байка (до 3 хв.) з яскраво вираженим конфліктом, авторською та прямою мовою, алегоричними образами, мораллю. Орієнтовна складність – Леонід Глібов «Вовк та ягня», «Лебідь, рак і щука»; Степан Руданський «Сто хортів»; Микита Годованець «Голуб і Лелека».

Третій твір – монолог з драматичного твору (до 4 хв.) з української чи зарубіжної класики. Орієнтовна складність – монолог Микити «Дай серцю волю, заведе в неволю» Марка Кропивницького; монолог Марусі «Маруся Богуславка» Михайла Старицького; монолог Івана «Суєта», «Житейське море» Івана Тобілевича.

Абітурієнт може включити до програми творчого конкурсу інші творчі роботи, крім зазначених вище з метою повнішого вияву акторської компетентності.

В процесі виконання абітурієнт має виявити такі складові акторської компетентності, які визначають оцінювання:

- художньо виконувати різні за жанром, характером, стилем та формою літературні твори (вірш, байка, монолог);
- демонструвати володіння голосом, дикцією;
- демонструвати здібності до образного та асоціативного мислення, уяву, художній смак, почуття гумору чи драматизму, внутрішнє бачення, творчу увагу, фантазію.

Шкала та критерії оцінювання акторсько-виконавської підготовки

Творчий етап	Шкала оцінювання	Критерії оцінювання абітурієнтів
Майстерність виконання віршу	31–40 балів	Глибоке розуміння абітурієнтом змісту твору, багатство уяви, емоційність виконання здатність зацікавити слухача, спроможність передати жанр твору та стиль автора, здатність найяскравіше передати кульмінаційний момент твору.

	21–30 балів	Належне розуміння абітурієнтом змісту твору, здатність захопити слухача, посередня уява, невиражена емоційність і спроможність передати кульмінаційний момент.
	11–20 балів	Абітурієнт розуміє зміст тексту, але допускається логічних помилок, не всюди дотримується розділових знаків, не завжди чітко вибудовує твір композиційно. Не володіє яскравим інтонуванням.
	1–10 балів	Відчувається розгубленість під час виконання, слабке знання тексту. Відсутність розуміння характерів дійових осіб твору. Виконання позбавлене емоційного тону, не впливає на слухача. Загалом, непідготовлений твір.
Майстерність виконання байки	31–40 балів	Глибоке розуміння абітурієнтом змісту твору, багатство уяви, емоційність, здатність зацікавити слухача, здатність передати жанр твору та стиль автора, спроможність найяскравіше передати кульмінаційний момент твору.
	21–30 балів	Належне розуміння абітурієнтом змісту твору, здатність захопити слухача, посередня уява, невиражена емоційність і спроможність передати кульмінаційний момент.
	11–20 балів	Абітурієнт розуміє зміст тексту, але допускається логічних помилок, не всюди дотримується розділових знаків, не завжди чітко вибудовує твір композиційно. Не володіє яскравим інтонуванням.
	1–10 балів	Відчувається розгубленість під час виконання, слабке знання тексту. Відсутність розуміння характерів дійових осіб твору. Виконання позбавлене емоційного тону, не впливає на слухача. Загалом, непідготовлений твір.
Майстерність виконання монологу з драматичного твору	31–40 балів	Глибоке розуміння абітурієнтом змісту твору, багатство уяви, емоційність, здатність зацікавити слухача, спроможність передати жанр твору та стиль автора, здатність найяскравіше передати кульмінаційний момент твору.
	21–30 балів	Належне розуміння абітурієнтом змісту твору, здатність захопити слухача, посередня уява, невиражена емоційність і спроможність передати кульмінаційний момент.
	11–20 балів	Абітурієнт розуміє зміст тексту, але допускається логічних помилок, не всюди дотримується розділових знаків, не завжди чітко вибудовує твір композиційно. Не володіє яскравим інтонуванням.
	1–10 балів	Відчувається розгубленість під час виконання, слабке знання тексту. Виконання позбавлене емоційного тону, не впливає на слухача. Загалом, непідготовлений твір.

ВИМОГИ ДО МУЗИЧНО-ПЛАСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Друга складова творчого конкурсу має на меті визначення рівня музичної та пластичної компетентності вступника. Абітурієнт повинен виконати напам'ять два твори.

Перший твір – музичний твір (до 3 хв.) пісня (народна або естрадна) або п'єса, виконана на музичному інструменті (на вибір абітурієнта). Орієнтовна складність – українська народна пісня «Гандзя», українська народна пісня «Глибока кирниця», українська народна пісня «Несе Галя воду»; «Червона рута» (музика та слова В. Івасюка); «Два кольори» (музика О. Білаша, слова Д. Павличка); «Чорнобривці» (музика В. Верменича, слова М. Сингаївського).

Другий твір – фрагмент танцю (класичного, народного, естрадного, сучасного, спортивного, тощо) до 2 хв. (на вибір абітурієнта).

В процесі виконання абітурієнт має виявити такі складові музичної та пластичної компетентності, які визначають оцінювання:

- художньо виконувати різні за жанром, характером, стилем та формою твори (пісня або п'єса, танець);
- демонструвати вокальні та музично-ритмічні дані;
- демонструвати пластичні дані, координацію;
- демонструвати сценічно-виконавський артистизм.

Шкала та критерії оцінювання музично-пластичної підготовки

Творчий етап	Шкала оцінювання	Критерії оцінювання абітурієнтів
Музично-виконавська майстерність	31–40 балів	Високий художній рівень виконання пісні, розкриття вокальної природи голосу – гнучкості, легкості у виконанні різних технічних, динамічних та штрихових прийомів. Демонструє блискучі вокальні та пластично-ритмічні дані.
	21–30 балів	Високий художній рівень виконання пісні, допущення окремих неточностей у передачі засобів музичної виразності (невиразність дикції та артикуляції), добре володіння сценічним рухом та голосом, наявність музичного слуху, почуття ритму. Репертуар відповідає вокальним даним.
	11–20 балів	Інтонаційно чисте виконання пісні, але допущення низки помилок (форсування звуку, темпові, ритмічні, темброві неточності, неякісне втілення музичного образу твору). Абітурієнт виявляє слабкі музичні та вокальні дані.

	1–10 балів	Інтонаційно нечисте виконання пісні, помилки у тексті, відсутність почуття ритму.
Пластично-хореографічна майстерність	31–40 балів	Виконання танцю на високому художньому і технічному рівні. Точне відтворення образу танцювальними рухами в ритмічному, музичному та пластичному відношенні, змістовне і образне розкриття характерних стильових і жанрових особливостей. Наявна емоційність, виразність виконання.
	21–30 балів	Виконання танцю на достатньому художньому (емоційність, виразність, композиційна побудова) і технічному рівні. Відтворення образу танцювальними рухами з незначними неточностями в ритмічному, музичному та пластичному плані, неповне розкриття характерних стильових і жанрових особливостей. Незначні технічні недоліки при виконанні танцю.
	11–20 балів	Виконання танцю на посередньому художньому (емоційно, виразно, композиційна побудова) й низькому технічному рівні. Відтворення образу танцювальними рухами з помилками в рисунку композиції, неточність рухів, помилки в темпоритмі.
	1–10 балів	Відтворення образу танцювальними рухами із значними музично-ритмічними неточностями, порушення темпоритму, відсутність образу, характерних танцювальних рухів, відмова від виконання танцю.

З метою повнішого вияву творчих здібностей абітурієнта екзаменаційна комісія може запропонувати до виконання під час творчого іспиту завдання, які не виходять за межі запропонованої програми.

Література:

1. Антонюк А. Постановка голосу: *Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Київ: Українська ідея, 2000. 199 с.
2. Барба Е. Паперове каное; пер. з англ. М. Шкарабана. Львів: Літопис, 2001. 288 с.
3. Барнич М. М. Майстерність актора. Техніка «обману»: *навчальний посібник*. Київ: Ліра-К, 2016. 304 с.
4. Біль Р. І. Виховання акторської харизми : *методичний посібник*. Вінниця: Нова книга, 2013. 232 с.
5. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 136 с.
6. Гладишева А.О. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність: *навчальний посібник*. Київ: Червона Рута-Турс, 2007. 265 с.
7. Грицан Н.В. Техніка сценічного мовлення: *навчальний посібник*. Івано-Франківськ: Прикарпатський НУ ім. Василя Стефаника, 2010. 201 с.

8. Голос людини та вокальна робота з ним: *Монографія* / [Г.Є. Стасько, О.Д. Шуляр, М.Ю. Сливоцький та ін.]. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. 336 с.
9. Донченко Н.П. Режисура та акторська майстерність: *навчальний посібник*. Київ, 2006. 260 с.
10. Дрожжина Н. В. Функції мікрофону у вокальному виконавстві на естраді. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: 36. наук, праць*. Харків: ХДУМ ім. Котляревського. 2005. Вип. 15. С. 77–86.
11. Заворотній О. Т. Психофізична техніка та тренінг актора: *навчальний посібник*. Рівне : РДГУ, 2006. 270 с.
12. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ. Київ.: Дакор, 2003. 304 с.
13. Клековкін О. THEATRICA: Лексикон; Інститут проблем сучасних мистецтв НАМ України. Київ: Фенікс, 2012. 800 с.
14. Кушка Я.С. Методика навчання співу: *Посібник з основ вокальної майстерності*. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 288 с.
15. Липківська А.К. Теорія драми: *програма-конспект*. Київ, 2012. 56 с.
16. Нечаєнко Т.В. Словесна дія: *навчальний посібник*. Київ: ДАКККіМ, 2000. 132 с.
17. Овчиннікова А.П. П'ять кроків до гарної мови: Мовна комунікація: техніка мовлення / за ред.. А.Ю. Цофнаса. Київ: Фенікс, 2008. 192 с.
18. Прядко О. Розвиток співацького голосу: *методичні рекомендації для викладачів вокалу та студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів*. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2009. 92с.
19. Фоломєєва Н.А. Фахова підготовка студентів до сценічно-виконавської діяльності в класі естрадного співу. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2017. Випуск 13. Київ: ІПТО НАПН України. С. 93–98.
20. Шаварський О. М. Як стати актором. Київ: Логос, 2011. 572 с.
21. Юцевич Ю.Є. Музика: *Словник-довідник*. Тернопіль: навчальна книга – Богдан. 2003 689 с.
22. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. Київ, 1998. 299 с.
23. Benedetti J. The Art of the Actor. The Essential History of Acting, from Classical Times to the Present Days. NY: Routledge. 2007. 245 p.
24. Bogart A. A director prepares: seven essays on art and theatre. Routledge, 2001. 155 p.
25. Cohen L. The Method Acting Exercises Handbook. Milton Park, Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge, 2016. 222 p.
26. Glazer A., Normington K. Simply Acting A Handbook for Beginning Actors. Dubuque: Kendall Hunt Pub, 2010. 138 p.
27. Prior R. Teaching Actors: Knowledge Transfer in Actor Training. Bristol: Intellect, 2012. 243 p.